

Government at a Glance 2011

Sammendrag på norsk

- Måling av myndigheters prestasjoner har lenge vært anerkjent som nødvendig for å forbedre prestasjonsevnen og effektiviteten i offentlig sektor. I etterkant av den finanspolitiske og økonomiske krisen som begynte i 2008, derimot, er det nå mer enn noen gang behov for nøyaktige og betimelige data som kan hjelpe myndigheter med å ta informerte beslutninger om hvordan og hvor de kan prioritere utgifter, redusere kostnader og fremme innovasjon innenfor offentlig administrasjon. Faktisk har gjenoppretting av offentlige finanser bærekraft innenfor OECD ført til at mange myndigheter ser nærmere på budsjettkutt, frysing av offentlige lønninger eller kutt i antallet offentlig ansatte i 2010. Resultater fra Government at a Glance 2011 har viktige implikasjoner for policy-spørsmålene- og temaene som blir reist av nøysomhetstiltakene som pågår i de fleste OECD-land.
- Government at a Glance 2011 gir en oversikt med nærmere 60 indikatorer for både medlemmer og partnerland, som er blitt samlet sammen for å hjelpe beslutningstakere og offentligheten med å analysere og danne et referansepunkt for myndigheters prestasjoner. Publikasjonen inkluderer data fra hele "produksjonskjeden" av statlig virksomhet: informasjon om mottatte inntekter, input-indikatorer for offentlige utgifter, sysselsetting og lønn, produksjon og utfallsdata for myndigheter sett under ett og for spesifikke sektorer, slik som utdanning, helsevesen og skatteadministrasjon. Videre publiseres det i Government at a Glance komparative data om forvaltningspraksis i det offentlige knyttet til åpenhet og integritet, reguleringsstyring, forvaltning av menneskelige ressurser i offentlig sektor samt tjenestelevering. Slike indikatorer gir innsikt om policy-tilnærminger og praktiske eksempler på hva som fungerer og hva som ikke fungerer. De har også som mål å informere offentlig debatt angående reformer i offentlig sektor.

Myndigheter er viktige aktører i økonomien og samfunnet, og det er avgjørende at de fungerer godt.

Myndigheter har ansvar for å fremme økonomisk vekst og sosial utvikling, levere varer og tjenester, regulere atferden til virksomheter og individer og omfordele inntekt. Omfanget og rekkevidden av myndigheters aktiviteter kan reflekteres i det faktum at i 2009 representerte generelle offentlige utgifter i gjennomsnitt nesten halvparten av BNP blant alle OECD medlemsland. Dette utgjorde omtrent 16 000 USD PPP per person i det samme året. For de fleste OECD-landene var sosial beskyttelse den største utgiftskategorien, med et gjennomsnitt på 34 % av totale utgifter i 2008. Utgifter for helseomsorg (17,4 % av de totale utgiftene), generelle offentlige tjenester (13,1 %; inkluderer renteutgifter på gjeld) og utdanning (13,1 %) utgjorde også betydelige andeler av de totale utgiftene. Myndigheter er i tillegg til sin kjøpekraft også store arbeidsgivere: i OECD jobber i gjennomsnitt en fjerdedel av den totale arbeidsstyrken i offentlig sektor.

Myndigheter har økt sitt økonomiske fotavtrykk betraktelig etter krisen

Data fra Government at a Glance viser i hvilken grad offentlige utgifter økte relativt til BNP før og etter krisen. I perioden før krisen, mellom 2000 og 2007, reduserte OECD medlemslandene i gjennomsnitt sin andel av offentlige utgifter med 0,6 % av BNP. Etter at krisen startet, derimot, økte myndighetene i OECD sine utgifter med 4,9 % i løpet av 2007-09. Kun en del av denne økningen reflekterer synkende BNP. En annen del reflekterer også økte offentlige utgifter utløst av fallende BNP, og en tredje del reflekterer behovet for å sikre finanssystemets stabilitet samt stimulering av økonomien som en respons på krisen. I løpet av 2007-09 forekom de største økningene i offentlige utgifter som en andel av BNP i Irland (+ 12,1 %) og Estland (10,8 %).

Mange myndigheter i OECD må utføre betydelig finanspolitisk konsolidering for å redusere eller stabilisere gjeld

Det er en felles oppfatning innen OECD at offentlige finanser i OECD-land ikke er bærekraftige. For å bedre forstå implikasjonene for finanspolitikk i årene som kommer, har OECD kommet opp med estimater om lands behov for finanspolitisk konsolidering. I følge disse estimatene anslås det at det i gjennomsnitt vil kreves en nesten 4 % forbedring av potensielt BNP fra 2010 bare for å stabilisere gjeld/BNP-raten innen 2026. I tillegg vil det måtte finnes utligninger på nesten 3 % av BNP over de neste 15 årene for å takle kostnadsøkninger knyttet til en aldrende befolkning, inkludert helseomsorg og pensjoner. Det å oppnå finanspolitisk bærekraftighet på lang sikt krever enighet mellom borgere, virksomheter og myndigheter om hva slags nivå offentlige tjenester skal ligge på, og i hvilken grad offentligheten er villig til å betale for disse tjenestene.

Majoriteten av OECD land er i ferd med å implementere – eller planlegger å implementere – tiltak for å redusere eller restrukturere offentlige tjenester.

Over tre fjerdedeler av OECD-landene som svarte på spørreundersøkelsen 2010 OECD Survey on Strategic Human Resources Management, rapporterer at de er involvert i eller planlegger reformer som vil redusere den nåværende størrelsen på arbeidsstyrken i offentlig sektor på statsforvaltningens sentrale nivå. I tillegg har 15 OECD-land opprettet erstatningsrater for å fylle hullene etter medarbeidere som går av med pensjon. Disse satsene kan variere fra 1-10 arbeidere i land som Spania, til 8 av 10 i Israel eller Korea.

Nye data om kompensasjoner for viktige yrker i statsforvaltningen peker på relativt like betalingsstrukturer i offentlig sektor

For første gang har OECD samlet inn data om kompensasjon i statsforvaltningen i nøkkeldepartementer, spesifikt for toppledere, mellomledere, fagfolk og sekretærer. Dataene viser for disse yrkene relativ total godtgjørelse i OECD-land, og inkluderer ikke bare lønninger men også sosiale ytelser og fremtidig pensjonsopptjening. I gjennomsnitt

utgjorde topplederens totale kompensasjon i land som svarte like under 235 000 PPP i 2009, mens fagfolk som økonomer eller statistikere, tjente ca. 90 000 USD i året. Administrasjonssekretærer og administrative sekretærer mottok i gjennomsnitt mellom 50 000 og 60 000 USD PPP. Disse dataene viser en relativt lik lønnsstruktur i offentlig sektor: toppledere i statsforvaltningen (tilsvarende statsråder eller ledere) tjener 2 ganger så mye som policy-analytikere og omlag 4,5 ganger så mye som en gjennomsnittlig sekretærs kompensasjon. Government at a Glance 2011 gir også data om læreres, legers og sykepleieres lønninger i forhold til den gjennomsnittlige inntjeningen andre univeritetsutdannede yrker på arbeidsmarkedet har.

Avsløring av private interesser til de i myndighetsstillinger med "høy risiko" er ikke alltid påkrevd eller gjort tilgjengelig for offentlig tilsyn

Government at a Glance 2011 gir nye data om offentliggjøringen av private interesser i de lovgivende-, juridiske- og utøvende myndighetsinstansene, så vel som offentliggjøringskrav for stillinger med "høy risiko", slik som finansmyndigheter, innkjøpere og skatte- og tollmyndigheter. Resultatene viser at forebygging av potensielle interessekonflikter på høyrisikoområder i hovedsak fokuserer på åpen redegjørelse og forbud mot å motta eksterne stillinger og gaver. I mellomtiden krever 63 % av medlemsland ikke at finansielle regulatorer oppgir tidligere arbeidsgivere, og over halvparten av landene krever ikke redegjørelse av inntektskilder og beløp for disse stillingene.

Virksomheter fortsetter å overgå borgere når det gjelder bruk av nettbaserte offentlige tjenester

Både borgere og virksomheter foretrekker og bruker i økende grad digitale kanaler for å samhandle med myndigheter. Men selv om borgeres bruk av nettjenester har økt de siste årene i alle OECD-land som overvåkes av EU-kommisjonen, er det fremdeles virksomheter som bedre benytter seg av eGovernment-tjenester. I gjennomsnitt i 2010 hadde omlag 80 % av virksomheter benyttet seg av eGovernment-tjenester sammenlignet med 40 % av borgerne. Virksomheters relativt høyere benyttelse av nettjenester kan forklares med at de har bedre tilgang til bredbånd samt insentivene fra myndigheter om å bruke elektronisk kommunikasjon for aktiviteter som offentlige innkjøp. Å øke benyttelsen blant brukere vil være kritisk for å gjøre eGovernment-tjenester til en mer kostnadseffektiv og levedyktig måte å leverer tjenester på for myndigheter.

Land tar steg for å gjenopprette fortrolighet ved å gi tilgang til offentlig informasjon og data

Offentlighetsloven (Freedom of information/FOI) er en grunnpilar for åpen forvaltning og bidrar til å styrke åpenhet, bedre ansvarlighet hos myndigheter og fremmer informert deltakelse i politikktutforming. I dag har alle unntatt ett av landene som svarte på spørreundersøkelsen OECD 2010 Open Government lovgivning/reguleringer knyttet til offentlighetsloven på plass for å garantere tilgang til informasjon. I de fleste OECD-land strekker offentlighetsloven seg vertikalt til alle myndighetsnivåer, og for omtrent halvparten av dem, horisontalt, til alle grener av statsforvaltningen (lovgivende, rettslig, utøvende myndighet). Dessuten publiserer alle OECD-land proaktivt offentlig informasjon, selv om typen informasjon som proaktivt offentliggjøres varierer stort: flesteparten av landene offentliggjør budsjettokumenter, årlige departementsrapporter og tilsynsrapporter, men bare et mindre tall publiserer proaktivt lister over offentlige tjenestemenn og deres lønninger. En voksende trend i OECD er publiseringen av administrativ informasjon i åpne dokumenter. Dette muliggjør gjenbruk av offentlig informasjon av andre brukere og fremmer innovasjon.

Strategisk tenkning og sterkt lederskap i offentlig sektor er mer viktig enn noen gang

Å bygge kapasitet hos myndigheter for strategisk foresight og risikostyring vil være viktig for å dempe fremtidige kriser og for å tilpasse seg endrende forhold. Nye data om graden OECD-myndigheter benytter seg av strategisk ledelsespraksis i sentralforvaltningen viser at mens de fleste land har på plass planleggingsmekanismer for arbeidsstyrken med tanke på ting som demografisk endringer, implementerer mange kun slik praksis på en ad hoc-måte. Andre problemstillinger, som muligheten for outsourcing og/eller bruk av informasjonsteknologi knyttet til tjenestelevering, mottar mindre oppmerksomhet i planleggingsøvelser utført av HR-avdelinger. Å utvikle strategisk

politikk som tar i betraktning trendsmessige endringer og borgeres behov er selvsagt viktig, men implementering av slike initiativer på en effektiv og konsekvent måte på tvers av alle myndigheter krever også en sterk og begavet kjerne av erfarne embetsmenn. De fleste OECD-land ser på embetsmenn som en separat gruppe under sine generelle sysselsettingsrammer. Men spørreundersøkelsesresultater antyder at i praksis er noen OECD-land bedre enn andre i å identifisere potensielle erfarne embetsmenn tidlig i karrieren, og legger større vekt på deres ytelsesvurderinger, eller gir dem insentiver slik at de yter sitt beste.

Omfanget av OECD-lands gjennomsnittlige forbruk på innkjøp er betydelig, og åpner dørene for både trusler og muligheter

Den anslåtte størrelsen på markedet for offentlige anskaffelser overgår i gjennomsnitt 12 % av BNP i OECD. Mulighetene for myndigheter til å benytte seg av innkjøp som et policy-verktøy for å fremme innovasjon og et mer bærekraftig forbruk er derfor viktig. Men det er kun 57 % av land som har en formell definisjon av hva som utgjør miljøvennlige innkjøp, og veldig få land samler inn data om verdien eller kontraktene som blir tildelet basert på miljøvennlige kriterier. Samtidig er omfanget og kompleksiteten av slike transaksjoner ofte utsatt for sløsing, svindel og korrupsjon. Myndigheter må bremse disse truslene med større åpenhet og innsyn.

Disse og andre viktige resultater fra Government at a Glance 2011 demonstrerer verdien og rollen som bevis kan og bør spille i politikktutforming. Ytterligere informasjon om prosjektet, supplerende data, så vel som notater om individuelle land er tilgjengelig på www.oecd.org/gov/indicators/govataglance. Publikasjonen tilbyr også StatLinks, en tjeneste som lar lesere laste ned de samsvarende Excel-filene til dataene som vises.

© OECD

Denne oppsummeringen er ingen offisiell OECD-oversettelse.

Denne oppsummeringen kan reproduseres hvis OECDs copyright og originalens tittel angis.

Flerspråklige oppsummeringer er oversatte utdrag av OECD-publikasjoner opprinnelig utgitt på engelsk og fransk.

Disse er gratis tilgjengelige på OECDs Online Bookshop www.oecd.org/bookshop

For ytterligere informasjon, ta kontakt med OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate, rights@oecd.org eller per faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Besøk vårt nettsted www.oecd.org/rights

